

waren, kwam ik tot de conclusie, dat dit overwinterde exemplaren moesten zijn. Toen ik *cardui* zoo op de zeer groote hoeveelheid distelplanten, die daar ter plaatse staan, zag vliegen, dacht ik dadelijk: dat kon wel eens een *cardui*-jaar worden. Ik hield dit in gedachten, om te zijner tijd een onderzoek in te stellen naar het al of niet voorkomen van rupsen dezer soort. En jawel, op 30 Juni een grondig onderzoek instellende, bevond ik, dat de distels letterlijk bezaaid waren met *cardui*-rupsen. Ik had vroeger in de omgeving van A'dam wel eens *cardui*-rupsen gevonden, doch zoo veel had ik er nog nooit bij elkaar gezien. Als ik gewild had, had ik met gemak eenige honderden van deze dieren kunnen verzamelen.

De leefwijze der rups was nu ook weer als gewoonlijk, namelijk op ééne distelplant ééne rups, welke zich meest bovenop een distelblad, ook wel in de oksel van het blad, bevond, met het bekende spinseltje er overheen. Ze verschilden nog al wat in tint; ik vond er met zwarten kop en met bruinen kop, verder tamelijk donkere exemplaren, meer gelijkende op die van *Vanessa urticae* L., en lichtere; dan ook nog enkele, waarvan de doornen dicht bij de huid rood gekleurd waren. Van al deze verschillende vormen verzamelde ik er te zamen 46 stuks, en wel die, welke nagenoeg volwassen waren. De groei ging verder snel en ik verkreeg tusschen 13 en 29 Juli uit alle poppen gave vlinders; geen enkele was bezet met parasieten. Ze waren alle normaal van kleur.

Amsterdam, 12 Aug. '31. G. S. A. V. D. MEULEN.

De rups van *Crocallis elinguaris* L.

Den 1sten Aug. 1930 vond mijne vrouw een ♀ van *Crocallis elinguaris*, dat langs den kant van een weg in het gras zat te Enschede. Het was gaaf en ik nam het daarom mede in eene flesch. Thuis gekomen bleek, dat het bezig was, zijne eieren af te zetten. Ik liet het daarmee doorgaan, totdat ik naar mijne meening voldoende eieren had, om daarna den vlinder nog te kunnen prepareeren. Het bleek dan ook, dat deze zich met het eierleggen niet beschadigd had. De eieren, ± 30 in getal, bewaarde ik zorgvuldig in dezelfde flesch en verwachtte nog hetzelfde jaar de rupsen. Immers SEPP vermeldt in zijn werk, 1e Serie

VII p. 132 o.a.: „ten laatste moet ik nog aanmerken, dat het hoogstwaarschijnlijk is, dat de vlinder zich maar eenmaal 's jaars vertoont, en de rups overwintert”. SNELLEN zegt: „de rups wordt van Aug. tot in Mei (klein overwinterend) gevonden en is dan in Mei volwassen. HOFMANN vermeldt: „Raupe vom Herbst bis Mai an Eichen” enz. TER HAAR: „de rups leeft van den herfst tot Mei op allerlei loofhout”. OCHSENHEIMER, dl. 6 blz. 155: „Die Raupe erscheint zuerst Ende Mai nach ihrer Ueberwinterung”.

Mijne eieren kwamen echter dat jaar niet uit en aangezien ik constateerde, dat ze nog goed waren, behield ik ze. Ik moet hierbij even opmerken, dat ik tot mijne spijt verzuimde, ze buitenshuis te bewaren; wel had ik ze in eene kamer, waar 's winters niet gestookt wordt, en welke op het Noorden ligt, waar het dan dus erg koud kan zijn.

Bij toeval kwamen mij de eieren op 4 April 1931 in handen en inderdaad waren reeds enkele rupsjes uitgekomen. Zoo vroeg had ik dit niet verwacht. Ik stond even gek te kijken, daar ik me geen raad wist, om aan voedsel te komen, aangezien nog nergens een blaadje te bekennen was. Nu wordt als voedselplant o.m. ook opgegeven het krentenboompje (*Ribes alpinum*). Ik dacht toen direct aan *Ribes sanguineum*, welke juist zeer kleine blaadjes had, en ik besloot het hiermede te probeeren. En jawel, ik had succes; ze weigerden dit voedsel niet. Ik heb ze dan ook daarmede verder groot gebracht. De beschrijving der rups is, zooals SNELLEN die aangeeft; alleen zou ik hier nog aan toe willen voegen: „Bovenzijde op alle ringen met eene min of meer ruitvormige bruine teekening”.

De eerste rups hield op 26 Mei op met eten en had zich den 29sten Mei in een ijl spinsel tusschen bladeren verborgen. Verpopping na een paar dagen. De laatste rups spon zich 2 Juni in. De eerste vlinder verscheen 3 Juli 1931, de laatste 13 Juli 1931.

Het is wel eigenaardig, dat, in tegenstelling met de opgaven der genoemde schrijvers, de rupsen bij mij niet in het najaar uitkwamen, dus niet overwinterden, doch dat de eieren overwinterden. Ik vraag mij af, is één der schrijvers wel eens in het bezit van die eieren geweest, of hebben ze uit het vroeg verschijnen der rupsen (SEPP,

1e Serie VII p. 132, zegt o.a. nog, dat een zijner vrienden op 23 Mei eene rups vond, die na 4 dagen verpopte en 5 Juli den vlinder leverde, en, volgens aantekeningen van Mr. H. W. DE GRAAF te Leiden, dat deze in de eerste dagen van Mei 1849 in de duinen een 10-tal rupsen verzamelde, welke toen in hun voorlaatste vel waren) misschien geconcludeerd, dat deze jong overwinteren? Want, dat de rups vroeg verschijnt, is zeker. Laat ik het binnenshuis houden der eieren opwegen tegen het koude voorjaar van 1931, dan geloof ik toch stellig, dat de rupsen buitenshuis ook wel vroeg uit het ei zouden zijn gekomen, wanneer dit voorjaar iets milder ware geweest, dus begin April, en dat deze rupsen begin Juli den vlinder zouden hebben geleverd, want de kweek verloopt vrij snel. In elk geval is hieruit gebleken, dat niet de rups overwintert, doch het ei. En tenslotte vond ik het voor mij tot nog toe raadselachtige geval opgelost in SEITZ, deel 4, pag. 332, waarin deze onomwonden schrijft: „Eier überwinterend”, waarmede ik het dus eens ben.

Amsterdam, 12 Aug. 1931. G. S. A. V. D. MEULEN.

Bijdrage tot de kennis van *Vespa cabro* L.

Dezen zomer werd in den moestuin op Schovenhorst in een composthoop, voornamelijk bestaande uit dennen-naalden, een nest van den Hoornaar, *Vespa cabro* L., ontdekt. Het werd weldra door de tuinlieden verstoord, waarbij echter de koningin en de meeste werksters in leven bleven. Enkele dagen later kwam dit ter mijner kennis, zoomede, dat de wespen druk bezig waren, om een nieuw nest te bouwen in den nok van eene schuur, vlak bij de oude nestplaats. Ik overtuigde mij van de juistheid hiervan, nam althans waar, dat eene groote menigte „hoortjes” in den nok van de schuur druk aan het bouwen waren. Alles geshiedde blijkbaar prestissimo. Daar een hoorntjesnest ter plaatse onmogelijk geduld kon worden, moest dit begin ten spoedigste vernietigd worden. Ik besloot het te doen wegschieten. Een jachtgeweer werd geladen met veel kruit en wat zeer fijnen hagel, waarna van den grond af het schot op de wespenkluwen gelost werd. Alles in den nok